

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 8 OKTOBER 1961 46. ÅRGANG

Månedsskrift
for Soransk
Samfund

**Kaina Rustolie - Kaina Vaabenolie - Kaina Loddefedt
Nova Slagloddepulver - Nova Svejsepulver**

De kendte Kaina- og Nova-Produkter
fra Vissinggaard Laboratorium anvendes paa Værksteder
Garager og Fabrikker overalt i Danmark.

Forlang Kaina- og Nova-Produkter hos Deres Handlende.

Tønning St. VISSINGGAARD LABORATORIUM Tlf. Tønning 14

VALD. SICKS EFTF.

N. J. Larsen & Søn

Tømrermester - Konstruktor
Sorø . Telf. 713 og 1171

Bland
DANMARKS
i Kaffen

**FILTFABRIKEN
NORDEN** 1/5

Lyngby Hovedg. 4, Lyngby
Dir. Peter de Neergaard

ta' en

Spids

- den herlige frokostøl fra

HARBOES BRYGGERI

Advokat

HARALD QVIST

Landsretssagfører
Frederiksberggade 25
C. 3264 - MI. 3364

Lrs. G. Tage Nielsens efft.

H. Hansen & Søn
Malerforretning

Tlf. Sorø 53

Grundlagt 1893

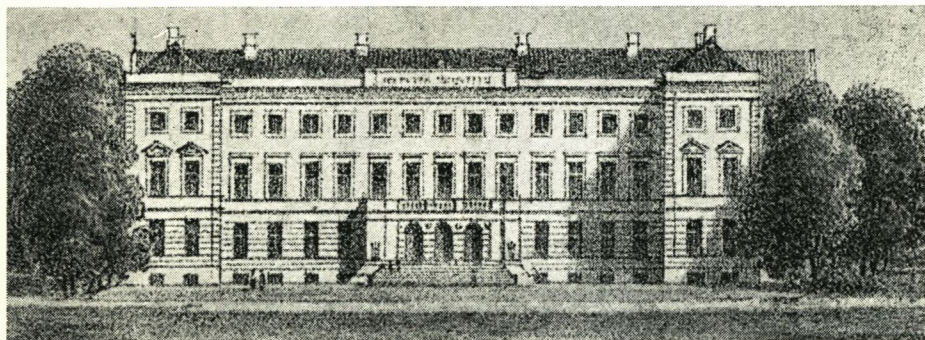
LEO JEPSEN

Farve - Tapet - Linoleum
Roskildevej 303 A
Tlf. 70 04 62
Brendbøster Torv 38-40
Tlf. 75 17 13

STAALKONTORET

v. R. E. Brincker

Malmøgade 7
København Ø

Akademia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

OKTOBER 1961

46. ÅRGANG

NUMMER 8

TALE VED SORANSK SAMFUNDS RUSFEST

5. oktober 1961

Af professor, dr. phil. *Arthur Arnholtz*

Kære gamle soranere, kære russer!

»Det var sikkert en eller anden koryfæ, der talte, dengang jeg selv sad her som rus — jeg husker ikke et kvیدder!« Sådan gav Chr. Elling for nogle år siden rustalerens situation. Hans ord er, tilsyneladende, så sande som de er sagt: jeg husker heller ikke et kvیدder. — Og dog bliver vi ved med at holde rustaler; og vi gør det gerne. Det gør jo nemlig ikke så meget, om de unge husker hvem og hvor. De hører mange taler, og blot et enkelt ord vil spire, d.v.s. blive deres eget, sætte dem i gæng, ikke lade dem i fred, så er loven opfyldt i åndens store husholdning.

Jeg husker et ord, der gav et ryk i mig, da jeg selv var rus. Nu ved jeg godt, hvor det stammer fra; men den-

gang vidste jeg det ikke; det fulgte mig bare dag og nat. Det lød sådan omtrent: Naturligvis må et ungt menneske svinge for alle vinde; ellers var han smal-sporet, uden muligheder. Men finder han ikke sin livsanskuelse, til han bliver tredive, er der fare for, at han aldrig finder den.

Det rystede mig. Jeg havde intet ståsted, hverken religiøst eller politisk, knap nok moralsk. Jeg vidste ikke engang, hvad jeg egentlig helst ville være. Kunne man blive klar over alt det, til man blev tredive?

Jeg var usikker og rastløs — og der kom et ord til og gjorde situationen endnu værre. Det lød: Der er noget, der hedder livsangst. Det er følelsen af midt i livet slet ikke at leve. — Hvor var livet, spurgte jeg mig selv midt i

Studiestræde; var det i bøgerne eller i Tivoli? Hvad nyttede alt mit arbejde, hvis ikke jeg fik fat i den rigtige ende?

— — —

Ja, det var dengang, vil De sige. Det må jo have været en idyl, når unge mennesker havde tid og fred til at søge efter livsanskuelse. Lad mig prøve at fortælle et par træk fra den tid. Den var ikke så forskellig fra nu.

I 1924 skulle jeg læse et semester i Cambridge; jeg skulle derover en måned i forvejen og cykle England rundt; og for at få det bedste ud af turen, havde jeg aftalt at få nogle råd hos en kammerat, der havde været der før. Hans far havde et gartneri i Herlev, og jeg cyklede derud en sommeraften. Jeg glædede mig til at høre om katedraler, normannerborge og andet godt — men det gik anderledes.

Min kammerat var forandret. Han havde været en jævn, solid filolog; nu var han pludselig blevet en mager friluftsmænd med korte bukser og et nyt, hvast blik. Vi sad i sommernatten under frugttræerne og han bed mig af, kort og spotsk, hver gang jeg spurgte om et fortidsminde.

Men jeg kunne mærke, at han også var besværet og i oprør. Og til sidst kom forklaringen. Han havde været i Tyskland og lært ungdomsbevægelsen at kende (den var på sin vis gribende, før Hitler fik ødelagt den).

»Alt det gamle er dødt,« sagde han; »der er intet at se i England. Efter krigen (det var altså første verdenskrig) har hele vor kultur mistet sin betydning. Der er ingen digtning, ingen musik, intet maleri, der kan sige os noget. Vi må begynde helt forfra.«

Jeg måbede.

Så fortsatte han: »Vi prøvede derne at begynde med elementerne. Vi sad om bålet og fortalte hinanden om ilden, indtil det blev et kollektivt digt. Vi lagde os uden for teltet en regnvejrsnat og lod os regne til for at forstå vandet.«

Han strålede af fanatisme. Den før så tvære mand var lukket op — og jeg måtte siden bese Englands herligheder uden forklaring.

Der var i høj grad noget at lære i England. Men jeg kunne ikke glemme de mærkelige ord. Herhjemme søgte jeg fra forening til forening og kunne ikke finde et blivende sted. Studenterforeningen blev jeg hurtigt færdig med; det var øl og piger — uden ånd af nogen slags (dengang altså). Studenter-samfundet var springbræt for vordende politikere. Vi var kun passive tilskuere til deres ekvillibristiske øvelser.

Så søgte jeg længst til venstre til det kommunistiske studenter-samfund. Der skulle det være studenterne selv, der talte, havde jeg fået at vide, og om den nye kultur. Man mødtes på 3. sal i et baghus til Studiestræde. Der var en gammel lejlighed, passende barsk og fattig til formålet. På væggene hang kubistiske og futuristiske billeder; på en gesims stod en Dante-buste, dadaistisk overmalet og forsynet med napoleonshat; og fra den brøstfærdige talerstol messede ekspressionistiske gæster fra Tyskland deres digte. Det meste var temmelig koldt og let gennemskueligt.

Menneskelig varme var der egentlig kun om Broby Johansen. Han læste sit sociale digt: »Jeg styrter mig ud fra stilladset,« og han fortalte om sit besøg

i Tyskland hos dadaismens høvding, Kurt Zwitter.

Broby var blevet anbragt i et venteværelse, hvor der var fremlagt prospektkortalbums. Omsider trådte den elegante Zwitter frem og spurgte: »Nå, hvad synes De om mine prospektkort?« »Det er ikke det, jeg er kommet for!« protesterede Broby. »Næh,« smilede Zwitter, »det var bare en fælde. Hvis folk begynder at tale om prospektkortene, smider jeg dem ud. Men De er anderledes; De skal se mit livsværk!«

Så førte han Broby gennem alle lejlighedens værelser og gange — til det allerinderste. Der var ingen møbler. Men midt på gulvet stod et pyramideformet stativ med hylder og snore; her stod eller hang en masse genstande fra en galanteributik. »Ja,« nikkede Zwitter, »Det er Europas kultur.« Han skred rundt om pyramiden og udpegede de vigtigste ting: »Kan De se: Venus fra Milo .. i kallipasta! Peterskirken .. en lille tinmodel! Beethoven .. til at snurre rundt! Und,« han pegede på et reagensglas med en gul vædske, der hang i en snor fra pyramidens top, — »und im Zentrum: Meine Urin!«

Broby fortalte. De unge modernister skiftevis vrinskede og så indædte ud. Jeg var lige kommet fra en dejlig oplæsning af Klopstocks »Messias«. Modsetningen var slående.

— — —

Men nu skal jeg ikke fortælle flere minder. Jeg håber, De har gennemskuet mig for længe siden. Jeg har naturligvis ikke fortalt for mindernes skyld, men for kontaktens. Jeg håber, De kan kende noget af det igen i Deres egen situation: En efterkrigstid med trang

til at gøre status (kan der leves på noget af det gamle?); en ny flom af ismer med samme blanding af patos og humbug; og det unge menneskes ensomhed.

Men Deres situation er skærpet; det ved vi ældre godt. Da jeg læste Swift's »Gulliver«, oplevede jeg for første gang systematiseret løgn. Dengang føltes det som et rystende kuriosum. Nu er vi omgivet af det; i diktaturernes nye sprogbrug er der ikke andet.

Hos Nietzsche mødte jeg for første gang massiv Gudsbespottelse (»Den gamle Gud er død,« stod der; »jeg så ham dø i går.«). Nu opdrages børn til bespottelse, aktivt hist og passivt her.

— — —

Men resultatet, vil De spørge mig, kom der noget resultat ud af Deres egen søgen? Jo tak, men det blev uventet. Ungdommens og efterkrigstidernes problemstilling viste sig at være forkert. Kampen står ikke mellem gammelt og nyt; den går ikke på langs, men til alle tider på tværs, mellem sandt og falsk.

Op af læsningen og fra rejserne ude og hjemme løftede sig et gribende Europa, stolt og forpint, og et yndigt Danmark, smilende og sorgfuld! — lige virkelige, lige betydningsfulde i fortid og nutid. Kampen stod og står til alle tider mellem ånd og uånd, mellem spiritualisme og materialisme.

Er der ånd bag alle ting, skabende, stræbende, tjenende, frydefuld og taknemmelig ånd? Er det onde også en realitet med onde ånder bag? Eller er der kun stof og stoflige processer? Er smil og tårer og selv den nænsomme tone kun biprodukter, ledsagefænome-

ner? Er det onde bare udslag af for-
kerke samfundsforhold, som skal rettes
i et tusindårsrige? — Det var her, der
skulle vælges. Det var også her, mit
resultat blev mest uventet. Jeg var be-
gyndt som æstetiker; jeg ville finde det
skønneste. Jeg fandt Gud.

— — —

Hvad kan jeg sige Dem med det? Jo,
for det første: Skjul Dem ikke. Ingen
slipper for at tage stilling her. Kan han
ikke eller vil han ikke, tager andre stil-
ling for ham — det behøver jeg vist
ikke at udmale.

For det andet: Nar ikke Dem selv.
Bild Dem ikke ind, at man bare kan
være tolerant. Tolerance er tålmodig-
hed og tillid; det er ikke vælling. Man
kan ikke tolerere løgn og svig eller no-
gen form for usselhed; man kan ikke
tolerere det onde.

— — —

Min ungdoms foreningsliv havde af-
skrækket mig. Der lugtede af medløbe-
ri og klikevæsen, konformismens og
ensretningens spøgelse lurede overalt.
Jeg fik myrekryb, bare man talte til
mig om at blive medlem af et politisk
parti. — Så blev jeg lærer .. og holdt
i 10 år taler til de bortdragende stu-
denterhold. Jeg ønskede dem kun fri-
hed og ensomhed, aldrig at blive sat i
bås.

— — —

Det tør jeg ikke mere. For det før-
ste havde jeg fejlbedømt mig selv. Jeg
havde jo venner uden for foreningerne,
Sorøkammerater, som jeg måske har
lært mest af. Man kan jo ikke vide,
hvad trofasthed er, før man bliver æl-
dre. Men for det andet kan landet og

folket ikke undvære studenterne. Der
står altid diktaturlystne parat, når de
intellektuelle holder sig tilbage.

Nu har vi haft nogle tavse årgange
af de unge og nogle vrede .. skal vi
sige: uartikuleret vrede. Vi ser godt, at
situationen er skærpet indtil det uover-
kommelige. Vi forstår godt, om De er
modløse. Men vi ved ikke, hvad De
rummer, fordi De ikke lukker Dem op.

Der er nogen, der skumler om, at de
unge er så modløse, at de kun har
plads til spidsborgerlighed. Det nytter
ikke at tage stilling til alt det store, si-
ger de; verden er da ligeglad med, hvad
vi mener. Lad os bare hytte vores
skind, så længe vi kan.

Undskyld, hvis jeg gør Dem uret —
men denne indstilling er jo den almin-
deligste. Det er fjernsyns- og køle-
skabs- og 1-bils og 2-bilskulturen —
hele velfærdsfordømmelsen. En student
kan ikke transportere sin pige i min-
dre end en bil; han kan ikke fotogra-
fere hende med noget ringere end et
Leica farvefilmsapparat o. s. fr. Han
slider og slæber for at skaffe alt det
stads, så han knap har kræfter til at
opfatte en forelæsning.

Spild dog ikke Deres ungdom med
at tjene alle de skaldede penge! De
kommer siden — men ungdommen, de
korte, strålende år, er til noget me-
get bedre; de er til at blive menneske i.
Se pengesnobberne over hovedet! Og
opdrag pigerne til at gøre det samme!

— — —

Hvad er det da for en politik, vi
skulle lukke os op for, vil De spørge;
det er jo fraser og studehandeler alt-
sammen. Ja, jeg er jo temmelig usag-

kyndig. Men De har sikkert forstået, at det ikke er timeløn og grisepriser jeg tænker på. Dem skal der også nogen til at tage sig af; og det er der. Nej, jeg tænker på noget, der angår os som mennesker, ikke som producenter. Måske er det ganske diletantisk; men lad mig få lov til at sige det alligevel.

Indre Mission er lige fyldt 100 år og har luftet sit gamle håb om en vækkelse igen. Hal Koch holdt en særdeles nøgtern jubilæumstale: Det er noget sludder, sagde han; vækkelserne bundede i det 19. århundredes psyke og kan ikke gentages nu. Måske er det rigtigt. Men det er en anden slags vækkelser, jeg tænker på.

For det første en vækkelse til gavmildhed, meget mere gavmildhed. Lad os ikke pynte på det. Vi kender prognosen for 1980: I udviklingslandene kan levedoden ikke følge befolkningstilvæksten. Går det, som det går, vil de rige folkeslag blive endnu rigere og de fattige endnu fattigere. Så vil en social eksplosion være nær, og vores børnebørn (Deres børn) vil forbande os, fordi vi ikke delte med de sultende, mens tid var.

Hvorfor bliver man ved, både i Øst og Vest, at love vælgerne større og større velstand? Skal menigmand slet ikke have noget andet mål? — Jeg ser i skolens årsskrift, at størstedelen af rusholdet her er matematikere; de fleste skal vel være ingeniører. Hvorfor ikke dyrke ørknør op og afsalte havvand til overrisling? Når jøderne kan i Negev, må De vel også kunne. Og lad så os andre være med til at financiere — uden renter!

Den anden vækkelse vil måske lyde

endnu mere diletantisk; men det får være. Kan De huske Poul Møllers »Himmelbrev«? Et sted lader han Grundtvig jamre over den nyopdagede elektromagnetisme: han er så bange for, at den fine og skikkelige Ørsted skal slå Vorherre ihjel.

Torsdag den 9. november er der rundgang på Nationalmuseet

*under
føring af formanden
Johs. Brøndsted*

Emne: Dansk oldtid

Vi mødes kl. 19,30 præcis i museumsforhallen, indgang Frederiksholms Kanal 12 o. g. Varighed ca. 1 time. Afslutning i restaurant Glyptoteket, Stormgade 55; der serveres 3 snitter og 1 øl, ca. kr. 8,50.

Tilmelding hos *R. E. Brincker*, Malmøgade 7, senest tirsdag den 7. november.

Af praktiske grunde er deltagerantallet begrænset til højst 30 personer.

Det var morsomt dengang. Men sætter vi »livet« eller »skabningen« i stedet for »Vorherre«, så er det lige ved at være alvor nu.

Nå, tænker De, dér slap det ud: Han er altså fredsdue. Nej, det er jeg nu ikke. Jeg tror, det vil være blåøjet og selvmorderisk, om Vesten blotter sig. Men vi kan vel ikke evigt leve i terrorbalance. Og her må forandringen begynde med naturvidenskabsmændene, i det internationale samkvem mellem Øst og Vest.

Der er to typer vi kan lære af: Eichmann og Eatherly. Eichmann var udryddelsesfunktionær og benægter ethvert personligt ansvar; han var kun en lille tap i nazimaskineriet, påstår han. Eatherly udløste bomben over Hiroshima — og har siden begået lige gyldige småforbrydelser for at fremtvinge den straf, han føler sig berettiget til. »Sandheden er«, skriver han i et brev, »at samfundet ikke kan gå ind på, at jeg er skyldig, uden med det samme at anerkende sin egen endnu dybere skyld.« Samfundet har erklæret ham for sindssyg. Det har blameret sig selv — ikke den frie samvittighed.

Jeg appellerer igen til matematikere, til de vordende kernefysikere, kemikere og bakteriologer: Skam hinanden ud på de internationale kongresser! Lad det komme frem, at De ikke vil være med! Det er ynkeligt og det er for sent at fortryde bagefter.

Nu må De tilgive mig, om min festtale har været for alvorlig. Jeg vil forsøge at gøre det godt igen; jeg har gemt det bedste til sidst. De er jo unge, kære russer; og trods alle skyer og storme

skal det jo være Deres største oplevelse »at møde kvinden«, som man siger.

I vores specialistgale tid tror man ikke, at et normalt menneske ved, hvad kærlighed er. Det skal jeg bøje mig for og citere to specialister, en digter og en moderne psykolog. De kan gætte på, hvem det er; og så kan De selv dømme. Vi tager digteren først:

»Ja, hvad var kærligheden? En vind, der suser i roserne, nej, en gul morild i blodet. Kærligheden var en helvedeshed musik, som får selv oldinges hjerter til at danse. Den var som margeritten, der åbner sig på vid gab mod nattens komme, og den var som anemonen, der lukker sig for et åndepust og dør ved berøring.

Sådan var kærligheden.

Den kunne ruinere sin mand, genrejse ham og brændemærke ham igen; den kunne elske mig i dag, dig i morgen og ham i morgen nat, så ubestændig var den.

— — —
Nej, nej, den var atter meget anderledes, og den var som ingen anden ting i hele verden. Den kom en vårnat til jorden, da en yngling så to øjne, to øjne. Han stirred og så. Han kyssed en mund, da var det som to lys traf hinanden i hans hjerte, en sol, der lignede mod en stjerne. Han faldt i en favn, da hørte han intet mer i hele verden.

Kærligheden er Guds første ord, den første tanke, der sejled gennem hans hjerne. Da han sagde: Bliv lys! blev der kærlighed. Og alt, hvad han havde skabt, var såre godt, og han ville intet have ugjort igen deraf. Og kærligheden blev verdens ophav og verdens

hersker; men alle dens veje er fulde af blomster og blod, blomster og blod.«

Så kommer psykologen:

»Hvad er kendetegnet på, at et individ er forelsket i et andet individ af modsat køn? Nærmest er det vist at angive forelskelsens *behavioristiske* ff: det forelskede individ udviser først og fremmest en påfaldende interesse for »genstanden«, udnytter enhver lejlighed til at se eller høre vedkommende, til at gøre vedkommende tjenester, til at udmærke sig (ved klædedragt, pynt, præstationer af forskellig art) i vedkommendes øjne eller på anden måde gøre sig bemærket — først (og navnlig ved førstegangsforelskelse) på afstand og med en vis generthed, der i den elskedes nærværelse kan udarte til grotesk kejtethed og måske ligefrem flugt, senere når større rutine er opnået, med påtrængende gøren-kur og -haneben, resp. koketteren, efter alle kunstens regler. Hertil kommer en iøjnefaldende mangel på interesse for andre genstande og — især i den tidlige ungdom — en stærk tendens til i ensomhed at hensynke i sværmeriske drømmerier om den elskede, eventuelt udtrykkende disse i lyriske udgydelser af større eller mindre poetisk værdi. Er forelskelsen gensidig og lykkelig, er det parret som sådant, der søger ensomhed for mere uforstyrret at kunne »dyrke elskoven« — enten mest sværmerisk eller mest »sanseligt«, men ofte på en noget infantilt-pjattet måde.«

Her skal jeg slutte. Jeg ønsker Dem lykke til de ungdomsår, der nu kommer — og at De blot vil huske et enkelt af mine ord: det om ånd og uånd, og at De så vil vælge.

Sorø kirkes 800 års jubilæum

I.

Det blev en smuk og værdig minde dag for Absalons gamle kirke i Soer. Vejrguderne var så nådige at lade solen skinne, og allerede kl. godt ni samledes foran portalen en betydelig flok, der ønskede at sikre sig en god plads. Takket være mit betydningsfulde hverv som redaktør hørte jeg plus min kone til de begunstigede, der ifølge adgangs-tegn turde tage plads i kirkens øverste halvdel, og her kunne man fra en gunstig plads både høre de højtidsfulde ord og skaffe sig et overblik over den prominente skare på stolene over for prædikestolen.

Det skønne kirkerum virkede uden overflødig pynt ved sin egen harmoniske masse.

Behandskede, fint beslipede, rødt beskærfede marskaller anviste pladser, og man fordrev ventetiden med at betragte fanevagten foran korgitteret, mens man søgte at klargøre for sig selv, hvem notabiliteterne på de reserverede stole monne være.

På slaget ti kulminerede forventningen, alle holdt vejret, og ind træn kongeparret, HM i admiralsuniform, ledsaget af kurator Koch, og dronningen, fulgt af Sorøamtmanden V. Wedell-Weddellsborg. Efter dem følget og modtagelseskomiteen samt en procession af prælater; til slut 12 akademielever, fire piger og otte drenge, udvalgt til at repræsentere byens og omegnens elevflok. Bag kongeparret i rad og række særlige honoratiores, hvis navne pladsen forbyder at opregne, hvorfor vi alene fremhæver Th. Christensen, »Pomona«, kirkens kyndige kender, prydet med den nys erhvervede kongelige belønningsmedalje.

Ved den lange, men overmåde højtidelige festgudstjeneste prædikede biskop Schiøler, og den Skara domprovst,

dr. theol. Karlstrøm bragte venskabsbyens hilsen til kirken, der gennem otte sekler har bragt vidnesbyrd om Guds vældige gerninger. Øret fyldtes med skøn kirkemusik, af Buxtehude (præludium og senere en kantate, udført af skolernes kor), Bach (postludium) samt uropførelse af Niels Viggo Bentzons »Alleluja«; soransk islæt gjorde sig gældende blandt salmerne (Ingemann og Hauch). Grebne og opløftede forlod deltagerne kirken, en stor oplevelse rigere.

II.

Kl. 12,30 var der frokost på Akademiet for over 300 indbudte; skolens spisesal kunne umuligt rumme så mange, hvorfor fire tilstødende klasseværelser (dog med højttalere) måtte tages i brug.

Det blev en storstilet fest, der strakte sig over tre timer, ikke på grund af det fortræffelige traktement, men fordi der tillige holdtes en række fortrinlige taler.

Kurator *Koch* var en lun og hyggelig leder af de oratoriske ydelser. I store træk gennemgik han stedets historie og betonedede fællesskabet mellem byen, kirken, skolen og stiftelsen, der alle har deres rod i det, der skete for 800 år siden.

Kirkeminister *Bodil Koch* fremhævede enheden i kirkens tradition trods vekslende former gennem tiderne og ønskede, at også kirken af i dag måtte vise, hvor vor kultur havde sine rødder, og fastholde dansk særpræg og dansk humor. Det sidste prægede på en tiltalende måde ministerens tale.

Skaras domprovst erkendte, at han var forelsket i Sorø: Mindernes, skolens, idyllens Sorø, men også den pulserende nutids by.

Amtmand *Wedell-Wedellsborg* hilste kirken, der havde givet amtet navn, ønskede, at traditionen fra Absalon måtte bevares og fandt i den fælles indbyggelse fra stiftelse, by og skole et udtryk for sammenhold og samarbejde.

Overinspektør ved Nationalmuseet, dr. phil. *Aage Roussell* priste Sorø kirke som en af vor bygningskunsts juveler; provst *Svend Aage Nielsen* bragte en hilsen fra provstiet, der bl. a. rummede kirker som Sorø, Ringsted, Fjenneslev og Bjernede. Sorøkirken siger os en hel del om kirkens styrke; kirken har overlevet alle angreb, og Akademiet fortjener tak for god røgt og pleje af kirkehuset; rektor *Arne Østergaard* definerede Sorø Akademi som en trehed: Stiftelsen, kirken, skolen, fremhævede værdien for de unge af forbindelsen mellem skole og kirke og takkede stiftelsens leder, kurator *Koch*; sognepræsten, *Paul Honoré*, fastslog, at kirken er levende, når der kommer menesker i den, her, hvor vi møder Guds evangelium, Guds gave til os. Han oplæste et gavebrev fra forstanderinde *Elisabeth Vestergaard*, Sorø husholdningsskole, der i taknemmelig erkendelse af, hvad kirken havde bragt hende, havde skænket denne en smuk messehagel; forstander *Thommesen* takkede fra menighedsrådet for gaven, fhv. sognepræst i Sorø *Knud Alsinger* reciterede en digterisk hyldest til kirken; murermester, folketingsmand *Adolph Sørensen* takkede smukt fra mange generationers håndværkere for den inspiration, godt håndværk ved kirken havde bragt, og pastor *L. Andersen*, Fjenneslev, hilste fra Absalons barndomsby med ønsket om, at Absalons ånd altid må være levende.

Derefter tog højesteretssagfører *Jonas Bruun* ordet (rektor *Østergaard* havde bedt *Jonas Bruun* om at bringe en hilsen, da flere medlemmer af Sor. Samf.s bestyrelse var forhindrede i at være til stede):

Foruden at være kirke, først for klostret og senere for byens borgere, har Sorø Kirke gennem århundreder været skolens og dermed skolens drengekirke. Dette er heller ikke gået sporeløst hen over den. Omhyggelige udskæringer i korstolene fortæller om, at i alt

fald nogle af disse unge medlemmer af menigheden har været fast besluttede på, at tiden skulle bruges til noget. Først i begyndelsen af dette århundrede ophørte den tvungne kirkegang, og dermed blev såvel drengene som deres udskejelser sjældnere i kirken.

Man må ikke heraf slutte, at skolens elever har omfattet kirken med ligegyldighed. For soranerdrengen var kirken en ærværdig og venlig nabo, som han holdt meget af og kendte godt, og når drengen mange år senere som voksen mand besøgte sit soranske barn-domshjem, gjaldt gensynet også kirken, ja måske i særlig grad den. For her var han konfirmeret, og intet kirkerum stod ham nærmere end dette. Han følte, at kirken, da han efter endt skolegang forlod Sorø, både som kirke og som hvilested for stormænd havde givet ham noget med, givet ham baggrund.

Generation efter generation af gamle soranere har i Sorø kirke — ofte sidende på et af munketrappens trin — i tanken genoplevet den tabte barndom og ungdom. Sorø kirke er det soranske fællesskabs sognekirke, og kirkens menighed har medlemmer i alle 5 verdensdele.

På gamle soraneres og på Soransk Samfunds vegne bringer jeg Sorø kirke en ærbødig lykønsning. Vi sender en taknemmelig tanke til de mennesker, hvis indsats det skyldes, at kirken fik liv og ånd. Venlige hænder har gennem årene skærmet kirken, således at den har kunnet bevares. Vi beder om, at gamle soraneres kærlighed til kirken må være med til at styrke by, amt og stat, skole, kirke og bygningsmyndigheder i det fælles arbejde for at sikre, at Sorø kirke uskadt kan gå videre til efterslægten.

Poul Schjærff blev så grebet af alt det skønne og gode, der blev talt, at han skyndsomst noterede nogle bemærkninger, som han fik tilladelse til at fremføre:

Jeg møder, som det af og til var tilfældet med mine elever, delvis uforberedt; der er talt på Sor. Samf.s vegne; jeg taler derfor som privatmand, dog med nogen adkomst, idet jeg er soraner i anden potens, nemlig som indfødt og tillige som student fra skolen. Min skolegang har givet mig et »knæk«, som jeg aldrig har forvundet: Negativt som en uovervindelig afsky for matematik (ved IV-klases hovedeksamen lykkedes det mig kort før opgavens aflevering i geometri at drage højden som hjælpelinie, dog uden at ane, hvad den skulle hjælpe til), positivt ved at vække min historiske interesse; kun ni år gammel gennemlæste jeg med lidenskab Fabricius' Danmarkshistorie, og når jeg betrådte kirken, så jeg for mig Absalon og Hvideslægtens mænd lyslevende.

Religiøst var min interesse til at begynde med ret ringe, dels fordi vi dengang måtte møde til tvungen gudstjeneste, dels fordi jeg 10 år gl. mistede min far, hvorfor jeg i kirken så noget fjendtligt, endelig fordi jeg kun vanskeligt formåede at fatte den lærde pastor Krarups prædikener. Han indledede af og til sin prædikens afsnit med tiltalen »kristne venner«, og når denne forekom for tredje gang, vidste jeg, at befrielsen var nær! Senere har livet lært mig kirkens og religionens uundværlighed.

Stedet her indgav Absalon at bygge den skønne kirke, stedet her inspirerede Ingemann til de historiske romaner, jeg — sans comparaison — følte her, at mit arbejde måtte blive et virke for forståelsen af kirke og historie, som Grundtvig så fuldkomment har udtrykt det:

To Bøger der er for hver Mand i Nord,
de er så kærlige Frænder:

Den ene er Herrens livsalige Ord,
den Troen i Hjerterne tænder;
den anden er Saga om Fædreland,

den løfter og styrker i Sindet hver
Mand,
O, var de i Hænder og Hjerte!

Desværre formår jeg ikke at give nogen gave, vi har i vort hverv gennem mange år været underbetalt, og jeg fik — som »forhenværende« ingen større andel i de berømte 40 lønportioner!

Men jeg kan sige tak, tak til kirken, og tak til skolen for ly og inspiration, og takken retter jeg til rektor Østergaard, hvis arbejde på Sorø vi gamle soranere følger med beundring — se Soraner-Bladets august-nummer, et Østergaard-nummer — tak, fordi rektor med storstilet gæstfrihed modtager hold på hold af jubilarer, cricket- og fodboldspillere. Sluttelig tak, fordi Soransk Samfund altid møder venlighed på Sorø — Skole og Samfund hører sammen, de to parter kan ikke undvære hinanden, og godt er det at vide, at Samfundet hos rektor altid er sikker på forståelse.

Kurator Koch sluttede samværet og motiverede et leve for Sorø Akademis fremtid.

III.

Medens dette gik for sig, melder efterfølgende om andre gamle soraneres færd:

Som repræsentation for bestyrelsen deltog vi, i. e. Bjørnestad og frue, i den højtidelige gudstjeneste — udførlig refereret ovenfor — gik omkring alteret og glædede os over den smukke blomsterhilsen fra stifterens egen lille kirke i Fjenneslev, hvorefter vi kørte over til Parnas for at blive tøet op oven på den kolde formiddag i kirken, hvor trækvinden fra Carl af Rises vågenat endnu huserer.

Snart var et hyggeligt og muntert selskab bænket i et intimt lokale. Der blev budt velkommen på Soransk Samfunds bestyrelses vegne af Bjørnestad, som derpå udbragte det obligate leve

Sorø Akademis skole. Efter fin sildeanretning kom de herlige stegte ål på bordet, og de vederfaredes fuld retfærdighed med noget at svømme i o.s.v. Saxtorph opfordrede til den vanlige præsentation, og her kommer deltagerne:

Alderspræsident var Landsperg fra 99, soraner i tredobbelt potens, som født på skolen i 83, dernæst den hjemvendte Bjørning årgang 01, G. Graae 17, Due 14, Erik Friis Petersen 53, Saxtorph 40, Glahn 09, Aage Wielandt 23, C. G. Kierulff 12, Ove Kindt 13, B. Karlslund Olsen 48, P. Dahl, Lindved 53 og Bjørnestad 30 med frue.

Man drøftede behørigt indtryk fra festen i kirken. Det vakte glæde og beundring hos alle de tilstedeværende, da Saxtorph — opfordret dertil af Bjørnestad — stante pede holdt en detaljeret forelæsning over den unge Absalon og dermed afslørede sig som habil middelalderhistoriker. — Godt 30 år gammel kommer den unge prælat fra studieophold i Paris til Soer, opfyldt af reformplaner, hvis gennemførelse sikres af drot og hærmagt. Resultatet er det velkendte kloster, datidens højskole i bedste forstand, hvor ungdommen lærer alt det ypperste om have og landbrug m.m.

Inden man vidste deraf, slog opbruddets time. De respektive medlemmer gik, sejlede, eller kørte hver til sit, taknemmelige over den fornøjelige dag og det humørvækkende samvær blandt ligesindede.

Vi kunne dog ikke køre fra Sorø uden at sige farvel til skolen. Vi gik derfor over og lagde formand Brøndsteds visitkort i rektors brevkasse, og ved Fraterbrønden faldt vi påny i snak med Hansemand. Han der frekventerer den nye linies første real, er yngste søn af min gamle ven, Robert, alias oberst Andersen, s' 30, Gaza.

Dermed knyttedes forbindelsen mellem Absalon, vor første og vel største

soraner, »Middelalderen«, de depressive trediver og nutiden.

»Vive la jeunesse éternelle«.

Bj².

IV.

Festdagens program var langt fra udtømt; ved en aftenfest i kirken talte prof. Hal Koch om »Den danske kirke omkring 1150«; borgmester Mogens A. Carlsen tolkede byens tak til kirken, og organist Finn Reiff havde tilrettelagt og ledede et fornemt musikprogram (Palæstrina, Bach). Ballet, illumination og fyrværkeri i Akademihaven sluttede den historiske dag.

Et varigt minde om dagen foreligger i Nationalmuseets skrift »Sorø Kirke«, udarbejdet af lektor L. Balslev. Dette vil finde nærmere omtale i næste nummer af bladet.

Poul Schjærff.

(pennfører).

Soraner-Cricket

Oktober 1961

Efter den mest spændende afslutning man kunne tænke sig, lykkedes det med nød og næppe 1. hold at klare sig fri af nedrykningen til 2. division. AB var modstanderen i den afgørende dyst, og efter en rystende svag start ved gærdet var hele vort hold ude for kun 56 point ved frokost. Situationen tegnedes således alt andet end lyst, men ved godt markspil, god kastning og en god portion held lykkedes det alligevel at tage AB's sidste gærde, anføreren Carl Veng, da totalen viste 51 point, og dermed var sejren vor.

Kedeligt, at det blev AB vi skulle kæmpe med til sidst, da vi altid har haft et godt samarbejde med dem og fortsat gerne havde set dem i 1. division.

Mens 1. holdet med besvær klarede skærene, var der anderledes fart over

2. holdet, der straks fra starten satte sig på modstanderne og gik gennem hele turneringen som ubesejret. Vort 2. hold har hermed kvalificeret sig til oprykning til 2. division, en fin præstation. Men skal vi klare os i den finere række, må der kæmpes endnu bedre end i år. I div. 2 er modstandere så skræppe hold som AB I, KB I, Slagelse og Svanholm, alle gode hold som nok skal gøre os livet i rækken hedt.

I turneringens løb har vi spillet en masse spændende kampe. Således KB, hvor det med nød og næppe lykkedes os at passere KB's total på 97 points, vort 7. gærde var nede for kun 54 p., men så satte S. O. Petersen og John Jørgensen vor total i vejret til 98 p., hvorefter vi havde vundet den spændende kamp. Mod Horsens tabte vi med 4 p. og mod Chang fra Aalborg med 15. p. Vort bedste resultat nåede vi mod Århus, et af de bedste hold i landet. De fik kun 29 point ved gærdet imod os, den mindste halvleg, holdet havde været ude for i mange år. Vor største endefuld hentede vi i sæsonens første kamp mod Hjørring, hvor vi kun lige undgik at tabe med en halvleg.

Generalforsamling

Onsdag den 1. november afholdes generalforsamling på Gentofte Stadion, kl. 19,30.

Aktive og passive er velkomne.

Andespil

Sæsonen store andespil afholdes i Studenterforeningens Kongesal onsdag den 8. nov. kl. 19,30 med de sædvanlige flotte præmier. Mød talrigt op.

I sæsonens løb har vi spillet tre kampe mod fremmede hold. Først imod et engelsk rejsehold, om hvilket der ikke er meget at sige. Så mod »The Law Society Cricket Club«, et udmærket hold af prægtige fyre, som vi havde megen glæde af.

I lighed med sidste år har vi også i år haft et australsk hold på besøg. Det er altid spændende med sådanne gæster, for de kan jo en masse cricket. I år var der således en venstrehånds kaster, om hvem det hed »Fast left arm bowler, swinging the ball very well.« Nå det var nu ikke så slemt i virkeligheden, men en oplevelse var det at se.

Som tidligere er sæsonen afsluttet med kampe mod skolen, som jo altid er yderst fornøjelige.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i november:

1. Direktør, civilingeniør *Edv. Johan Lyngbeck* (f. 1886), Bülowvej 24 B, Kbhvn. V.
1. Bogholder *Hans Jacob Dahl* (f. 1911), Aamager Boulevard 127, København S.
2. *Per Bisgaard Dam-Larsen* (f. 1911), c/o forpagter Dam-Larsen, Ny Lellingegård, pr. Lellinge, Køge.
5. Landbrugskandidat, fuldmægtig (Østifterne) *Knud Felding* (f. 1911), Friheden, Frederiksborgvej, Roskilde.
7. Direktør *Jonas Lind* (f. 1886), 5 Parc de Montretout, St. Cloud près Paris, Frankrig.
9. Kontorchef *Einar Oluf Nygaard* (f. 1876), Københavns Sygehjem, Ordrupvej 32, Charlottenlund.
9. Forretningsmand *Torben Kjærsgaard* (f. 1901), Los Angeles, USA.

11. Direktør *Knud Frederik Jensen* (f. 1901), Solvænget 26, Lyngby.
13. Skovrider, fhv. direktør for statskovbruget *Poul Lorenzen* (f. 1886), Sundsgården pr. Kværndrup.
13. Direktør *Sven Nielsen* (f. 1901), Messageries du Livre, 116 Rue du Bac, Paris 7.
18. *Chr. Carl Sørensen* (f. 1881), på Sorø 1895—99. Stilling og adresse ubekendt.
18. *Svend Krarup Gundel* (f. 1896). Rejste 1929 til Chicago, USA.
20. Kontorchef, cand. jur. *Einar Irgens-Hansen* (f. 1891), Klaregade 23, Odense.
20. Kommunesekretær *Alf H. Brandt* (f. 1911), Avderød pr. Kokkedal.
20. Ingeniør *Tage John Kay Schrader* (f. 1911), r. '28. Omkring 1940 ingeniør i selskabet F. C. P. (Ferro Carri Pacifico), Junin, Argentina. Nu?
22. Overpolitibetjent *Erling Arnfind Müller* (f. 1911), Saltværksvej 85, Kastrup.
26. Arkitekt *Niels Petersen Erlandsen* (f. 1886), Odense.
28. Prof., dr. phil. *Arthur Arnholtz* (f. 1901), Jernbanevej 19, Lyngby.
29. Ambassadør *Sven Peter Duurloo* (f. 1891), Frederiksberg allé 54, Kbhvn. V.
29. *Asker Kr. Christensen* (f. 1896), m. '13. Nærmere oplysninger savnes.
29. Oberstløjtnant *Povl Kisbye* (f. 1896), Snaptun pr. Horsens.
29. Skisreder *Preben Harhoff* (f. 1911), Olaf Poulsensvej 12, Charlottenl.
30. Læge *Erik Hermann H. Pedersen* (f. 1911), Rikkesminde pr. Fruens Bøge.

REDAKTION:

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor P. Schjærff.
Tlf. Rungsted 832.

EKSPEDITION:

Persil-Huset, Vesterbrogade 2 D, V. Tlf. C. 1918.
Fr. Palm Greisens bogtrykkeri, København.

OM NORDISK FILM 8 (fortsat)

Det er med en vis behersket begejstring vi nu sidder og skriver på de sidste kapitler af »feuilletonen« om Nordisk Film og vore forskellige specialselskaber. Vi ved nemlig nu, at vor læserkreds består af — 26 (seksogtyve). Det kan selvfølgelig godt være, at det er 30 eller 35 — men der er altså kun 26, der har haft lyst til at fortælle os, at de trofast læser vore små annonceartikler. Og 26 er jo faktisk ikke så mange.

Men selvfølgelig skal de 26 ha' historien til ende, det er klart.

Vi har fortalt om *Nordisk Films Kompagni* — det gamle moderselskab, der producerer spillefilm — om *Palads-Teatret*, der er Nordisk Films premierebiograf — og om bestillingsfilm-selskaberne: *Nordisk Film Junior* (kortfilm), *Nordisk Reklamefilm* (reklamefilm, altså) og *Nordisk Tegnefilm* (tegnefilm).

Herudover har vi en ganske nystar-

tet afdeling, der kun delvis har med netop *film* at gøre, nemlig et helt moderne reklame-foto-atelier. »Scene 2« kalder vi det, fordi selskabet har overtaget (og stærkt moderniseret) den gamle Scene 2 herude på atelieret. Dette selskab, hvis leder hedder Ole Eide, har allerede fået en rivende omsætning i fotografiske optagelser (sort/hvid og farve) til reklamebrug — annoncer — displays — industrioptagelser — modefotografering o.s.v., o.s.v. Scene 2 har jo nemlig den fordel, at råde over atelierets studiekapacitet, modelkartotek m. v. Vore sædvanligste kunder er reklamebureauerne — men der er selvfølgelig mange fotooptagelser, der ikke har noget med bureauer at gøre, og som vi laver direkte til bestillerne. Scene 2 har fire fotografer til rådighed — og kan klare enhver fotografisk opgave. (Samme telefon som atelieret — 30 10 33 — hvis der skulle være en af de 26, som har brug for os). (fortsættes)

ERIK PONTOPPIDAN

Landsretssagfører

Byen 6530
Nørregade 13

Det nye Blazermærke Phönix
Fuglen for gamle Soranere
fås hos

ORLA V. NIELSEN

Akademiekvipering

SORØ . Tlf. 258

Forsendes overalt

Hovedkontor:

VESTER VOLDGADE 107 . KØBENHAVN V

Telefon Central 66 66

Menmark

H. Mortensen & Søn

Byens moderne tøjmagasin

Storgade 40 - Sorø
Frederiksborgg. 8, Kbh. K.
Schweizerpl. 2, Slagelse
Herlev Bygade 22, Herlev

BANKEN
for **SORØ**
OG OMEGN
Aktieselskab

SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ

TLF. *27 . PCSTKONTO 7163

Sorø Beklædningsoplæg

1ste Kl.s Skrædderi. Alt i Herreekvipering. Uniformer til Sorø Akademi altid bedst og billigst

J. M. POHL's Eff.
Telf. 67

Tlf. 4 - 134
1. kl. værelser og smukke selskabslokaler
Største og førende

HOTEL POSTGAARDEN, SORØ

Johs. Brinck

AUT.
GAS- OG VANDMESTER
SORØ

Krystal - Glas - Porcelæn

Nørregades Glashandel

NØRREGADE 30 - KØBENHAVN K - CENTRAL 12.922

Sorø Akademi's I. Skovdistrikt

Telefon 125

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K
Minerva 5800

A. Green-Andersen
Landsretssagfører

Peder Skramsgade 7 . Kbh.
Central 5151